

Opgave 1 De nieuwe politieke partij DENK

Bij deze opgave horen tekst 1 en de figuren 1 en 2 uit het bronnenboekje.

Inleiding

Na de verkiezingen van 2017 treedt de nieuwe politieke partij DENK voor het eerst toe tot de Tweede Kamer, met drie zetels. Het jaar daarna doet DENK voor het eerst mee aan de gemeenteraadsverkiezingen. De partij behaalt zetels in met name de grote steden. Politicoloog Vermeulen en zijn collega's hebben onderzoek gedaan naar deze nieuwe politieke partij. Volgens de onderzoekers vult DENK een gat in het bestaande politieke landschap, met een combinatie van conservatieve en progressieve standpunten. Deze opgave gaat over de resultaten van het onderzoek.

Gebruik tekst 1.

Er worden drie vormen van socialisatie onderscheiden: primaire, secundaire en tertiaire.

- 2p 1 Leg uit dat DENK kan bijdragen aan de tertiaire politieke socialisatie van jonge kiezers. Gebruik in je uitleg:
- een omschrijving van het begrip tertiaire socialisatie;
 - een voorbeeld uit tekst 1 van tertiaire socialisatie;
 - de omschrijving van het kernconcept politieke socialisatie.

Gebruik tekst 1.

- 2p 2 Leg uit dat de komst van de nieuwe politieke partij DENK mogelijkheden biedt voor de normatieve identificatie van een bepaalde groep kiezers. Gebruik in je uitleg:
- een omschrijving van het begrip normatieve identificatie;
 - informatie uit tekst 1 om normatieve identificatie te illustreren.

Gebruik tekst 1.

Politieke partijen, zoals DENK, zijn poortwachters in het systeemmodel van politieke besluitvorming.

- 2p 3
- a** Leg uit wat DENK als poortwachter kan doen. Gebruik in je uitleg:
- een kenmerk van het begrip poortwachter;
 - een voorbeeld uit tekst 1 van het gekozen kenmerk.
- b** Geef aan tot welke fase van het systeemmodel het optreden van DENK als poortwachter behoort.

Gebruik figuur 1.

In politieke besluitvormingsmodellen wordt onderscheid gemaakt tussen actieve en passieve steun.

- 2p 4
- Geef aan welk type steun te herkennen is in figuur 1. Gebruik in je antwoord informatie uit figuur 1 om het gekozen type steun te illustreren.
 - Geef aan welk type variabele het type steun in figuur 1 is: de onafhankelijke, de interveniërende of de afhankelijke variabele.

Gebruik figuur 1 en figuur 2.

Figuur 1 en figuur 2 beschrijven het stemgedrag in de Rotterdamse buurten met verschillende percentages Turkse en autochtone Nederlanders.

- 2p 5
- a** Beschrijf de correlatie in figuur 1 **of** de correlatie in figuur 2. Gebruik in je beschrijving de formulering: Hoe ..., des te ...
 - b** Leg het verschil in de richting van de correlatie tussen figuur 1 en figuur 2 uit. Gebruik in je uitleg:
 - een omschrijving van het begrip correlatie;
 - informatie uit figuur 1 en figuur 2 over de richting van de correlatie.

Opgave 1 De nieuwe politieke partij DENK

tekst 1

De DENK-stemmer

DENK is met name populair onder jonge kiezers: hierbij speelt de mobilisatie van DENK op sociale media zeker een rol, maar ook dat
 5 deze kiezers minder loyaal zijn aan de PvdA. Een ruime meerderheid van de DENK-stemmers gaf bovendien aan in het verleden op de PvdA gestemd te hebben. (...)

10 De gemiddelde DENK-stemmer (...) combineert (...) elementen die andere bestaande partijen niet vertegenwoordigen. Politicologen onderscheiden vaak
 15 drie verschillende dimensies in het politieke landschap. Ten eerste is er een morele dimensie, die over vraagstukken als euthanasie of de emancipatie van homoseksuelen
 20 gaat. Op deze onderwerpen zijn DENK-stemmers conservatief: er is bij hen weinig steun voor euthanasie of de emancipatie van homoseksuelen. (...)

25 Ten tweede is er een globaliseringsdimensie, die over vraagstukken als immigratie, integratie, discriminatie en islam gaat. Op deze onderwerpen zijn
 30 DENK-stemmers over het algemeen juist progressief: ze zijn sterk gekant tegen islamofobie¹⁾ en zijn voorstanders van immigratie. (...) Het

is wel belangrijk om hierbij op te
 35 merken dat oppositie tegen discriminatie, bijvoorbeeld tegen etnisch profileren door de politie, voor DENK-stemmers een
 belangrijker stemmotief is dan wat
 40 meer abstracte vragen over globalisering, zoals het toelaten van vluchtelingen. Ten derde zijn er
 sociaaleconomische onderwerpen
 45 zoals inkomensverdeling. Het is opvallend dat de DENK-stemmers die voorheen vaak PvdA stemden, op deze onderwerpen geen
 uitgesproken links profiel hebben. (...)

50 De DENK-stemmer heeft dus een heel eigen ideologisch profiel: moreel conservatief, maar juist progressief op vraagstukken van immigratie en integratie, cynisch over de politiek,
 55 maar niet uitgesproken links. (...)

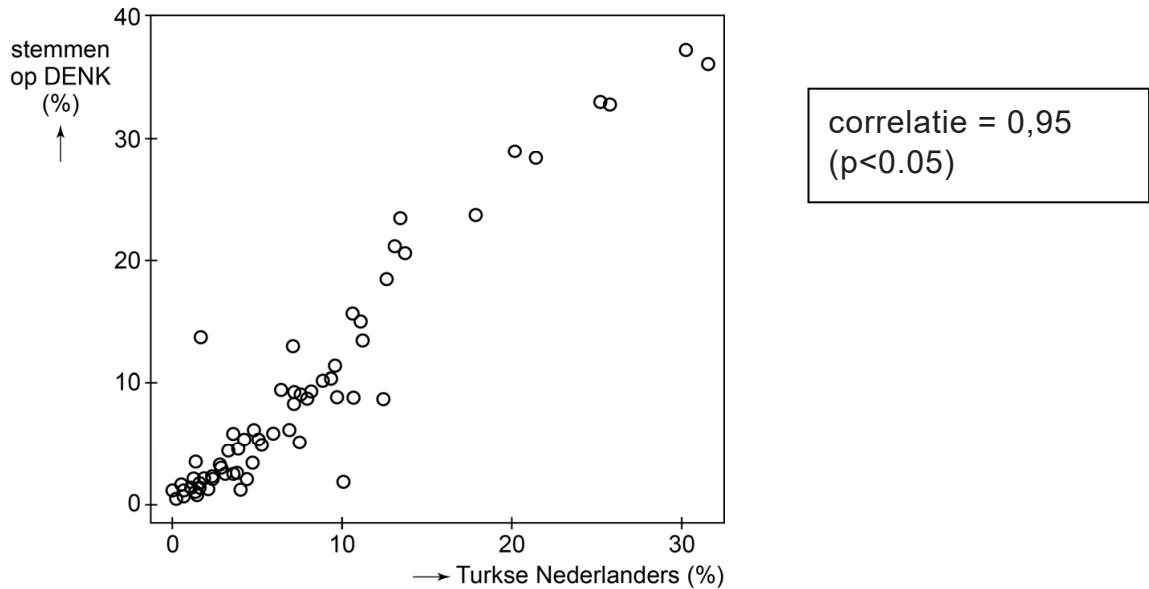
De partij vult een gat in het bestaande politieke landschap met haar unieke positie (...): conservatieve elementen worden
 60 gecombineerd met meer progressieve ideeën over immigratie, diversiteit en globalisering.

naar: F. Vermeulen e.a., www.stukroodvlees.nl, 2018

noot 1 islamofobie = angst voor en afkeer van de islam, geopenbaard in haat tegen en discriminatie van moslims

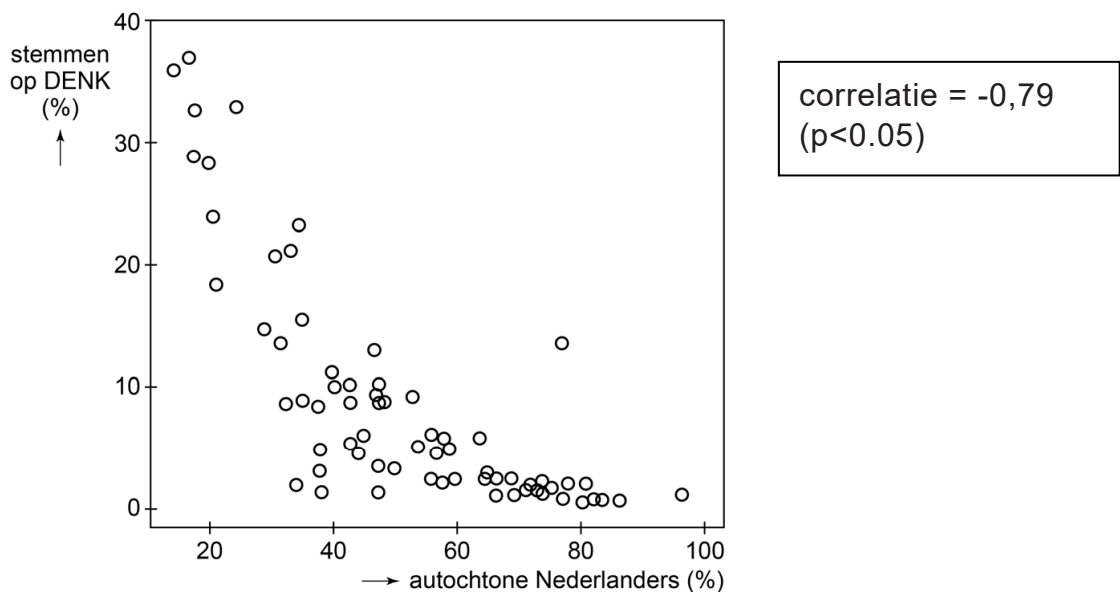
figuur 1

Het percentage stemmers dat op DENK heeft gestemd bij de Tweede Kamerverkiezingen van 2017 in Rotterdamse buurten en het percentage bewoners met een Turkse afkomst in die Rotterdamse buurten, 2017 (n=68 buurten)

figuur 2

Het percentage stemmers dat op DENK heeft gestemd bij de Tweede Kamerverkiezingen van 2017 in Rotterdamse buurten en het percentage bewoners met een autochtone afkomst in die Rotterdamse buurten, 2017 (n=68 buurten)

naar: F. Vermeulen e.a., 2018

Toelichting op figuur 1 en figuur 2

In beide figuren worden 68 buurten van Rotterdam weergegeven als punten in het diagram. De positie van een buurt wordt bepaald door het percentage buurtbewoners met een bepaalde afkomst en het percentage stemmers op DENK bij de Tweede Kamerverkiezingen van 2017. Voor het percentage stemmers op DENK is de schaalverdeling voor elke groep gelijk, tot 40%. Voor het percentage buurtbewoners met een bepaalde afkomst verschilt de schaalverdeling, van maximaal 30% bij Turkse Nederlanders, tot maximaal 100% bij autochtone Nederlanders.

Voorbeeld: Uit figuur 1 is af te lezen dat er in vier Rotterdamse buurten met meer dan 25% Turkse Nederlanders door 30% tot 40% van de stemmers op DENK is gestemd.